

Sis mesos després del Glòria, el Delta espera solucions

El delta de l'Ebre ha recuperat la seva fesomia mig any després de la desfeta pel temporal, però encara espera les solucions estructurals promeses per a la seva supervivència

A l'illa de Buda, que va quedar inundada pel temporal Glòria, la direcció de Costes hi ha dut a terme algunes actuacions d'urgència.

Roser Royo
MASDENVERGE (MONTSIÀ)

Les acaballes de juliol són sinònim de verd al Delta de l'Ebre, així ho marca el cicle de l'arròs, el monocultiu que des de fa més d'un segle impera en aquest fràgil espai natural cada vegada més amenaçat pel canvi climàtic i l'escalfament global. Fa sis mesos del Glòria, el temporal que va colpejar durament el litoral català i que, en el cas del Delta de l'Ebre, va convertir en present per uns dies tots els vaticinis sobre la seua futura desaparició.

Així, entre el 19 i el 24 de gener el mar va entrar tres quilòmetres terra endins i va deixar inundades durant més d'una setmana més de 3.000 hectàrees d'arrossars. El braç del Trabucador, el cordó de sorra de més de sis quilòmetres de longitud que protegeix la badia dels Alfacs, gairebé va desaparèixer sota les aigües, esmicolat com no s'havia vist mai. També va quedar completament inundada l'illa de Buda, un dels punts negres de la regressió, on els últims 50 anys han desaparegut ja més de 800 hectàrees. A l'hemidelta nord, a la badia del Fangar, el temporal va saltar la península d'arena per acarnissar-se amb les muscleres, i això va provocar importants pèrdues al sector marisquer del Delta, que s'han agreujat per la pandèmia de la covid-19.

Ara, sis mesos després d'aquella *tempesta perfecta*, l'espai ha recuperat aparentment la seua fesomia i bona part del terreny que el mar va engolir. No obstant, sota la nova arena recentment dipositada

Una excavadora al braç del Trabucador, el cordó de sorra que protegeix els Alfacs.

preval la fragilitat endèmica d'aquest espai on la natura i l'acció humana interactuen en un equilibri sempre difícil.

Jordi Margalef és arrossaire i té la finca al costat de la Bassa de l'Arena, a només 200 metres del mar. Aquesta zona, juntament amb la Marquesa, és un dels frontals marítims del Delta amb un retrocés més gran, i el Glòria li va inundar completament les 28 hectàrees d'arrossar. "Hi havia un metre i mig de fondària i vaig tardar més d'una setmana a treure l'aigua", relata. Ara, a la finca tot sembla correcte, però augura una pèrdua important en la collita per la salinització del sòl. Margalef no té molt clara quina hauria de ser la solució als problemes endèmics del Delta. "Fer baixar els sediments pel riu, dics submergits a la costa...", apunta. El que no li sembla una opció vàlida és fer retrocedir la terra d'arròs per fer més ampla la platja. "Ja tinc ermes deu hectàrees de la finca i per allí el mar va entrar igual de fort", manifesta.

L'impacte del Glòria sobre el Delta va fer sonar totes les alarmes i van ploure compromisos per part de les Administraci-

ons competents –Generalitat i Estat– per emprendre accions contundents i efectives per salvar de la desaparició aquesta important zona humida. No obstant, amb la pandèmia del coronavirus entremig, aquells compromisos fermes s'han anat diluint i les úniques accions que s'han vist són les d'urgència, executades per la direcció de Costes i Mar del Ministeri per a la Transició Ecològica, que ha invertit dos milions d'euros a tota la costa de l'Ebre, la majoria de les quals s'han concentrat al Delta.

L'arranjament del Trabucador

L'actuació més quantiosa fins al moment ha estat l'arranjament del Trabucador, d'on es calcula que el temporal va arrossegar uns 700.000 metres cúbics d'arena dins l'interior de la badia dels Alfacs, convertint l'istme en un puzzle difícil de recompondre. Així, sota la supervisió tècnica d'Agustín Sánchez-Arcilla i Vicenç Gràcia, de la Universitat Politècnica de Catalunya, al Trabucador s'han recuperat i mobilitzat 350.000 metres cúbics d'arena extreta de la badia dels Alfacs.

ROSER ROYO

Temporal Glòria i art contemporani

La devastació del Glòria al Delta convida a la reflexió sobre el canvi climàtic i la relació amb l'entorn. Inspirats en aquests temes s'han gestat tres projectes artístics que es presentaran en el marc del festival Eufònic, Arts Sonores i Visuals a les Terres de l'Ebre, que se celebrarà del 27 al 30 d'agost en municipis com Sant Carles de la Ràpita o Amposta. Les propostes s'han gestat a la residència d'artistes que el Centre d'Art Lo Pati té a Balada, al cor del Delta, a càrrec d'Elsa Paricio, que juga amb cilindres de vidre amb aigua i tinta que s'autodibuixen a partir de l'evaporació; Nuno Vicente, que fa servir branques mortes arrossegades pel Glòria; i David Aguilar i Ander Fernández, que faran un recorregut pels punts on van caure els llamps del Glòria.

Les obres ja estan gairebé acabades, tot i que encara es veu maquinària pesant que acaba d'escampar l'arena, i l'istme ha multiplicat per dos i per tres la seua amplada, que ara és d'entre 100 i 200 metres. El vent i les ones acabaran de fer la resta de feina perquè el Trabucador recuperi l'aspecte anterior. "El que hem fet ha estat accelerar el procés natural. L'istme hauria tardat tres anys o més a refer-se i, amb la intervenció de Costes, en menys de tres mesos s'ha recuperat", explica Joan Sabaté, subdelegat del Govern espanyol a Tarragona, tot assenyalant que ha estat una obra d'urgència, però adaptada a les condicions del canvi climàtic. "Està demostrat que, com més amplitud de platja, menys mal fan les onades quan ve un temporal", diu Sabaté.

Altres actuacions d'urgència

Costes també ha actuat d'urgència, entre altres, a l'Illa de Buda i al frontal marí que va des de la Marquesa fins a Riumar, a l'hemidelta esquerre, els més afectats per la regressió i, per tant, els que més pateixen les agressions dels temporals. Igual com al Trabucador, la intervenció ha consistit bàsicament a aportar l'arena que la borrasca es va emportar per retornar-la a la platja i aconseguir recuperar el perfil litoral.

Des de la Taula de Consens, una entitat integrada pels set ajuntaments del Delta i les dues comunitats de regants, es valora positivament l'actuació de Costes de l'Estat, però es remarca que són accions d'urgència que no pararan futurs temporals. "No hem avançat gaire i, si d'aquí al novembre, que es quan venen les llevantades, no es fa res, ens mobilitzarem", assenyala Xavier Curto, el seu portaveu, que considera que és imprescindible que l'Estat i la Generalitat es posin d'acord sobre com s'ha d'actuar al Delta. També l'alcalde de Deltebre, Lluís Soler, es mostra crític: "Després del temporal molts responsables polítics van venir aquí a fer-se la foto, però fins ara, excepte les actuacions de costes, tota la resta s'ha quedat en declaracions de bones intencions", etziba.

L'Illa de Buda, en perill

Més contundent encara es manifesta Guillermo Borés, copropietari de l'illa de Buda, que afirma que, si no s'actua ja, l'illa desapareixerà en el pròxim temporal. "Si deixem caure la Sagrada Família, quin interès tindrà protegir el barri on estava?", assenyala Borés fent referència a la riquesa de Buda pel que fa a la biodiversitat. Borés acusa les diferents Administracions, i en particular el Parc Natural del Delta de l'Ebre, d'inacció. "Volen el Delta de fa 200 anys", afirma. El director del Parc Natural del Delta de l'Ebre, Francesc Vidal, recorda que els deltes són dinàmics i que, en el cas del Delta, el que es perd en un lloc es guanya en un altre. "S'han de fer actuacions, sí, però s'ha de planificar molt bé el que es fa", manifesta.

ROSER ROYO

Muscleres ubicades a la badia del Fangar.

Sediments, dics submergits i camins de guarda

El delta de l'Ebre continua sota una greu amenaça de regressió a causa de la falta de sediments que provoca l'entrada del mar

R. R.
MASDENVERGE (MONTSIÀ)

El delta de l'Ebre afronta una doble amenaça: la formació de temporals cada vegada més virulents, com el Glòria, i la pujada del nivell del mar a causa del canvi climàtic. Segons la Taula de Consens del Delta, les actuacions estructurals necessàries per preservar-lo es basen en tres punts: mantenir la morfologia del Delta tan semblant com es pugui a l'actual; no renunciar a l'aportació de sediments retinguts als embassaments; i, mentre no es puguin fer baixar sediments, fer accions puntuals als llocs més afectats per la regressió.

Entre aquestes accions hi ha el projecte de dics intel·ligents submergits que, a petició de l'Ajuntament de Deltebre, la Generalitat de Catalunya ha fet seu; i el de la draga del Fangar,

que extrauria l'arena que va tancat l'entrada de la badia per repartir-la als punts més fràgils.

D'altra banda, el Ministeri per a la Transició Ecològica presentarà a la tardor un pla d'actuacions que contempla, entre altres coses, la creació de camins de guarda paral·lels a les badies, per protegir el Delta d'una eventual pujada del nivell del mar. De fet, a la badia del Fangar els productors de musclos i ostres han observat una pujada del nivell de l'aigua, ja que han hagut d'instal·lar muscleres deu centímetres més altes al substituir les que es va emportar el Glòria.

Caldrà veure també si aquest pla inclou alguna referència als sediments, el gran cavall de batalla de la Plataforma en Defensa de l'Ebre i la Campanya pels Sediments, que reclamen incorporar aquest punt al nou pla hidrològic de la conca de l'Ebre (2021-2027). "El cost és elevat, però si es vol regenerar l'entorn de la desembocadura, són imprescindibles", apunta Carles Ibáñez, tècnic de l'IRTA.

Alguns productors de musclos han observat una pujada del nivell de l'aigua